



ועדת הבחירות המרכזית  
לכנסת ה-21

הנשיא אברהם טל  
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית מרכז דרום

**תר"מ 32 / 21**

העותר: מר יגאל הררי

נגד

המשיבה: עיריית הוד השרון

עתירה לצו מניעה לפי סעיפים 17ב ו-17ד לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959

בשם העותר: עו"ד רפאל בייפוס

בשם המשיבה: עו"ד אבידע שדה

**החלטה**

מה הדין החל לגבי שילוט תעמולה בטרם החלה תקופת האיסורים וההגבלות שקבועה בסעיף 2 לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן – חוק דרכי תעמולה), זו השאלה המונחת בפניי.

כבר בראשית הדברים אציין כי דין העתירה להידחות, הן מטעמי חוסר מיצוי הליכים והן לגופה ולהלן אפרט את נימוקי החלטתי.

**א. רקע עובדתי והשתלשלות העניינים:**

1. בתאריך 30 באוקטובר 2018, עתידות להתקיים הבחירות הכלליות ברשויות המקומיות לפי סעיף 4 לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה-1965, ובכללן תתקיימנה בחירות לראשות עיריית המשיבה ולמועצתה.

עמוד 1 מתוך 5

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015  
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: [VadatB@knesset.gov.il](mailto:VadatB@knesset.gov.il)

אתר האינטרנט الموقع [www.bechirot.gov.il](http://www.bechirot.gov.il)

2. העותר מכהן כחבר מועצה במשיבה, והוא מתעתד להתמודד לראשותה בבחירות האמורות.
3. לצורך כך החל העותר לערוך תעמולת בחירות, בין היתר באמצעות הצבת שלטים בגדלים שונים ברחבי העיר. גדלי השלטים שפורטו בעתירה חורגים, בהרבה, מגדלי השלטים המותרים לפי סעיף 10(א) לחוק דרכי תעמולה.
4. ביום 23 באפריל 2018 התקיים דיון בנושא "מדיניות אכיפה בנושא שילוט לקראת הבחירות לרשויות המקומיות", בלשכתו של סגן ראש העיר, ובהשתתפות היועץ המשפטי למשיבה והמשנה לו, מנהל אגף לשיפור פני העיר (ש.פ.ע) וסגנו, מנהלת מחלקת השילוט, מנהלת מחלקת פיקוח עירוני והעותר. לטענת המשיבה, מטרת הישיבה היתה לקבוע "כללים ברורים ושוויוניים בכל הנוגע להצבת שלטים ברחבי העיר בתקופת בחירות ולאפשר למתמודדים השונים להיערך בהתאם".
5. בסיכום הישיבה גובשו עקרונות, החלים בתקופת 90 הימים שלפני יום הבחירות, כחריג לכלל בדבר אכיפת חוק העזר לשילוט של הוד השרון, ובהתאם לסעיף 10 לחוק דרכי תעמולה.
6. כנטען בעתירה, היועץ המשפטי למשיבה שוחח עם העותר, וציין בפניו שהשילוט שנתלה על ידיו הוא אסור, ועליו להסיר את השלטים או שפקחי העירייה יעשו זאת.
7. בעקבות שיחה זו הגיש העותר, בערב 30 באפריל 2018 את העתירה נושא החלטה זו, שבה הוא מבקש לאסור על המשיבה להסיר את השילוט שלו, ולהכריז שהשילוט נושא העתירה נתלה בהתאם לחוק, והנחיות העירייה בעניין שילוט בחירות מבוטלות.

## ב. טענות העותר

8. להנחיות העירייה אין בסיס בדין, שכן חוק העזר להוד השרון (שילוט), התשנ"ז-1997 (להלן – חוק העזר) אינו כולל הוראות קונקרטיות לשילוט בחירות, והגבלות חוק דרכי תעמולה חל בתקופה של 90 הימים שלפני יום הבחירות בלבד. משכך הנחיות העירייה ניתנו בחוסר סמכות.
9. ההגבלות והאיסורים שבחוק דרכי תעמולה תכליתן לשמור על שוויון בין המועמדים בתקופת הבחירות בלבד, ומשאין איסור בדין על שילוט בחירות בתקופה שלפני תקופת הבחירות – הרי הוא מותר, שאחרת הוא פוגע בחופש הביטוי של המועמד ובזכות הקניין של מי שתלה שלטים או שהסכים לתלייתם בשטחו.

עמוד 2 מתוך 5

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015  
טלפון هاتף: 02-6753407, פקס פאקס: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: [VadatB@knesset.gov.il](mailto:VadatB@knesset.gov.il)

אתר האינטרנט الموقع [www.bechirot.gov.il](http://www.bechirot.gov.il)

10. נוכח העובדה שחוק דרכי תעמולה מתיר לרשויות להגביל, בחוק עזר, הצבת שלטי בחירות בתקופת הבחירות, לצורך הבטחת בטיחות הציבור ואיכות הסביבה, הרי שיש הסדר שלילי לתקופה שאינה תקופת הבחירות.
11. העותר לא פנה פנייה מוקדמת שכן הוא חשש שהעירייה תסיר את השלטים בטרם יהיה סיפק בידו לעתור.

#### ג. תגובת המשיבה

12. המשיבה מבקשת לדחות את העתירה על הסף, מחמת אי מצוי הליכים וכן לגופה.
13. בתקופה שלפני תחולת הוראות חוק דרכי תעמולה, חל חוק העזר, אשר הותקן מכח סמכותה של העירייה לפי סעיף 246 לפקודת העיריות, הקובע כי "העיריה תפקח על הצגת מודעות, שלטים וטבלות במקומות עסק או על גבי לוחות או במקומות אחרים, או תאסור הצגתם."
14. כל עוד לא נקבע אחרת בדין, חל חוק העזר, הקובע כי כל שלט טעון רישיון ותשלום אגרה לפי הוראותיו, ובכלל זה שילוט תעמולה.
15. כל השילוט נושא העתירה היה חייב ברישיון ובתשלום אגרה ומשאלה לא התבקשו, ובהתאם למדיניות הכללית של העירייה, הם אסורים.

#### ד. דיון והכרעה

16. על חשיבות מיצוי ההליכים בענייני בחירות עמדו יושבי ראש ועדות הבחירות חזור ונשנה. בתר"מ 35/20 בורובסקי נ' יהב עמד כב' השופט סלים ג'ובראן על חשיבות מיצוי ההליכים בענייני בחירות בקובעו:

*"הניסיון מלמד כי במקרים רבים, פניות מוקדמות מייטרות התערבות שיפוטית. דבר זה נכון המיוחד בעתירות מעין אלה... אני משוכנע כי פניות רבות של עותרים אל עיריות, ראשי עיר ובפרט אל היועצים המשפטיים של העיריות, בגין תעמולה אסורה, יטופלו".*

17. החרג המרכזי לעקרון מיצוי ההליכים הוא אכן חשש ממעשה עשוי, שלא תהא לו תקנה (למשל – חלוקת חומר תעמולה אסור, קיום אירוע וכו'), ובלבד שנודע עליהם לעותר בסמוך לביצוע הפעולה האסורה).

לא שוכנעתי שבמקרה דנן פניה מנומקת ליועץ המשפטי לרשות כדי לבחון את מדיניותה, היתה גורמת להסרת השילוט בטרם היה סיפק לעתור, מה גם שחזקה על המשיבה, ככל רשות מינהלית, שלא תבצע פעולות בלתי הפיכות בטרם ניתנה לעותר הזדמנות להשמיע טענות כנגד ביצוען. בכל מקרה, תמיד ניתן היה להציב את השילוט מחדש, כאשר אנו מצויים בתקופה הרחוקה מיום הבחירות.

18. לאור האמור, ניתן היה לדחות את העתירה על הסף בשל אי מיצוי הליכים אך, יחד עם זאת, יש לדחות את העתירה גם לגופה.

20. סעיף 2 לחוק דרכי תעמולה קובע כי:

*"האיסורים וההגבלות לפי חוק זה יחולו, אם אין בו הוראה אחרת לעניין זה, בתקופת 90 הימים שלפני יום הבחירות וביום הבחירות....."*

21. סעיפים 9 עד 10א לחוק דרכי תעמולה קובעים הגבלות ואיסורים בעניין שילוט בחירות ומודעות בחירות, ואין בהם הוראה אחרת לעניין תחולתם בזמן, פרט להוראה שבסעיף 2 הנזכר לעיל.

22. רוצה לומר, הוראות סעיפים 9 עד 10א לחוק האמור משתכללים בתקופת 90 הימים שלפני יום הבחירות (ויום הבחירות) בלבד. בתקופה הקודמת לתקופה זו, חל הדין הרגיל החל על שילוט.

23. מקובלת עלי טענת המשיבה שמשחוק העזר אינו קובע הוראות קונקרטיות לעניין שילוט בחירות, וכאשר מדיניותה היא רוחבית, שוויונית ונותנת ביטוי לערכים המוגנים בחוק דרכי תעמולה, הרי שהוראות חוק העזר חלות גם על שילוט בחירות, בתקופה שבמהלכה הוראות חוק דרכי תעמולה אינו חל. מובן שיש לפרש את הוראות חוק העזר בהתאם לתכליותיו והוראותיו של חוק דרכי תעמולה (סעיף 6 להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1912 בעניין תחולת חוקי עזר של רשויות מקומיות על תעמולת בחירות ועל שלטים ומודעות בעלי מסר פוליטי (להלן – הנחיית היועץ)).

24. יתר על כן, אני סבור שהמדיניות שהתווה היועץ המשפטי לעירייה, בסיכום הדיון מיום 23 באפריל 2018, היא סבירה ועומדת בקנה אחד עם הוראות הדיון, הפסיקה והנוהג.
25. היועץ המשפטי לעירייה הוא הפרשן המוסמך של הדין בעבור העירייה (בג"צ 5277/07 ברוך מרזל נ' מפקד משטרת ירושלים אילן פרנקו), כל עוד לא קבעה ערכאה שיפוטית אחרת, בגדר סמכותה. במילוי תפקידיו המשפטיים אין על היועץ המשפטי לרשות מרות אחרת, זולת מרות הדין (בג"צ 3180/94 דורון נ' ראש עיריית ראשון לציון).
26. משהנחה היועץ המשפטי למשיבה כפי שהנחה, והעותר היה מודע להנחיות הכלליות, היה עליו לפעול בהתאם להן או לפנות לערכאה שיפוטית מתאימה לצורך השגה עליהן.
27. מאחר והמשיבה לא ביקשה להטיל הוצאות – אין צו להוצאות.

**ניתנה היום, כ"ט באייר תשע"ח (15 במאי 2018) בהעדר הצדדים.**

**אברהם טל**

**נשיא של בית משפט מחוזי מרכז-לוד  
יושב ראש ועדת הבחירות  
האזורית מרכז-דרום**

עמוד 5 מתוך 5

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015  
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: [VadatB@knesset.gov.il](mailto:VadatB@knesset.gov.il)

אתר האינטרנט الموقع [www.bechiroth.gov.il](http://www.bechiroth.gov.il)